

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO NR. IX-1691
4, 5, 6, 22, 29, 30, 32, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR PAPILDYMO 5¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2024 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Pensijų kaupimas baigiasi, kai:

- 1) dalyvis sukanka senatvės pensijos amžių ir pagal pensijos išmokos sutartį jam išmokama visa pensijų išmoka;
- 2) dalyvis miršta;
- 3) teismo sprendimu pensijų kaupimo sutartis pripažįstama negaliojančia;
- 4) Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymo nustatyta tvarka dalyvio vardu sukauptos piniginės lėšos pervedamos į Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemą;

5) jis nutraukiamas pensijų fondo dalyvio iniciatyva 5¹ straipsnyje nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Dalyvis turi teisę:

- 1) rinktis kitą negu jo gimimo datą atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą ar kitą pensijų kaupimo bendrovę;
- 2) gauti iš pensijų kaupimo bendrovės informaciją apie jo pensijos sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetų ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų fondo audito išvadą ir kitą šio įstatymo nustatytą informaciją;
- 3) ne ilgiau kaip 12 mėnesių (iš karto ar dalimis) per visą dalyvavimo pensijų kaupime laikotarpį sustabdyti pensijų įmokų pervedimus į pensijos sąskaitą šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka;
- 4) gauti šiame įstatyme nustatytas pensijų išmokas pagal savo vardu sukaupto pensijų turto dydį;

5) šio įstatymo nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;
6) nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime 5¹ straipsnyje nustatyta tvarka;
~~6) 7) testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;~~
~~7) 8) kitas šiame ir kituose įstatymuose, standartinėse pensijų fondų taisyklėse ir pensijų kaupimo sutartyje nustatytas teises.~~

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 5¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 5¹ straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„5¹ straipsnis. Dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimas pensijų fondo dalyvio iniciatyva

1. Dalyvavimas pensijų kaupime gali būti nutraukiamas bet kuriuo metu nustačius bent vieną iš šių atvejų:

- 1) asmeniui susirgus sunkia liga, kuri yra įtraukta į Vyriausybės patvirtintą sunkių ligų sąrašą;**
- 2) asmeniui nustačius iki 25 procentų dalyvumo lygį Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme nustatyta tvarka;**
- 3) įvykus fizinio asmens bankrotui arba ilgalaikės (trunkančios ilgiau nei vienerius metus) sunkios asmens finansinės situacijos atveju;**
- 4) kilus grėsmei asmeniui prarasti vienintelį gyvenamąjį būstą arba vienintelio gyvenamojo būsto praradimo dėl nelaimingo atsitikimo ar stichinės nelaimės atveju;**
- 5) mirus šeimos nariui, kuris buvo vienintelis šeimos maitintojas;**
- 6) asmeniui išvykus iš Lietuvos ir (ar) Lietuvoje neturint darbo santykių ir nemokant kaupimo įmokų ilgiau negu penkerius metus;**
- 7) asmeniui neterminuotai sustabdžius kaupimo įmokų mokėjimą.**

2. Pensijų fondo dalyvis ar jo įgaliotas asmuo, siekdamas nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime šio straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais, VSDF valdybai pateikia prašymą dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo ir asmens teisę bet kuriuo metu nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime pagrindžiančius dokumentus. VSDF administravimo įstaigos įgaliotas asmuo, įvertinęs pateiktus dokumentus, nustato, ar asmens pateikti dokumentai pagrindžia esant bent vieną iš šio straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų. VSDF administravimo įstaigos įgalioto asmens sprendimas gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

3. Šio straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais pensijų kaupimą nutraukiančiam pensijų fondo dalyviui išmokama suma, gauta konvertavus jo pensijų fondo sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetus į pinigus, neapmokestinama gyventojų pajamų mokesčiu.

4 straipsnis. Įstatymo papildymas 5¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 5¹ straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„5¹ straipsnis. Dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimas pensijų fondo dalyvio iniciatyva

1. Kiekvienais metais nuo sausio 1 dienos iki kovo 31 dienos pensijų fondo dalyvis gali savo iniciatyva nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime.

2. Pensijų fondo dalyvis ar jo įgaliotas asmuo, siekdamas nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime, šio straipsnio 1 dalyje nustatytu laikotarpiu VSDF valdybai pateikia prašymą dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo.

3. Pensijų kaupimą nutraukiančiam pensijų fondo dalyviui išmokama suma, gauta konvertavus jo pensijų fondo sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetus į pinigus, apmokestinama 15 procentų dydžio gyventojų pajamų mokesčiu.

4. Dalyvavimas pensijų kaupime gali būti nutraukiamas bet kuriuo metu nustačius bent vieną iš šių atvejų:

1) asmeniui susirgus sunkia liga, kuri yra įtraukta į Vyriausybės patvirtintą sunkių ligų sąrašą;

2) asmeniui nustačius iki 25 procentų dalyvumo lygį Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme nustatyta tvarka;

3) įvykus fizinio asmens bankrotui arba ilgalaikės (trunkančios ilgiau nei vienerius metus) sunkios asmens finansinės situacijos atveju;

4) kilus grėsmei asmeniui prarasti vienintelį gyvenamąjį būstą arba vienintelio gyvenamojo būsto praradimo dėl nelaimingo atsitikimo ar stichinės nelaimės atveju;

5) mirus šeimos nariui, kuris buvo vienintelis šeimos maitintojas;

6) asmeniui išvykus iš Lietuvos ir (ar) Lietuvoje neturint darbo santykių ir nemokant kaupimo įmokų ilgiau negu penkerius metus;

7) asmeniui neterminuotai sustabdžius kaupimo įmokų mokėjimą.

5. Pensijų fondo dalyvis ar jo įgaliotas asmuo, siekdamas nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime šio straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais, VSDF valdybai pateikia prašymą dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo ir asmens teisę bet kuriuo metu nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime pagrindžiančius dokumentus. VSDF administravimo įstaigos įgaliotas asmuo, įvertinęs pateiktus dokumentus, nustato, ar asmens pateikti dokumentai pagrindžia esant bent vieną iš šio straipsnio 4 dalyje numatytų atvejų. VSDF administravimo įstaigos įgalioto asmens sprendimas gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

6. Šio straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais pensijų kaupimą nutraukiančiam pensijų fondo dalyviui išmokama suma, gauta konvertavus jo pensijų fondo sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetus į pinigus, neapmokestinama gyventojų pajamų mokesčiu.“

5 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Papildyti 6 straipsnį 7 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„7. Asmenys, pateikę VSDF valdybai atsisakymą dalyvauti pensijų kaupime, pakartotinai į pensijų kaupimą nėra įtraukiami.“

6 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„22 straipsnis. Atskaitymai iš pensijų turto

1. Atskaitymai iš pensijų turto pensijų kaupimo bendrovės naudai gali būti daromi tik laikantis šiame įstatyme ir pensijų fondo taisyklėse nustatytų dydžių.

2. Iš pensijų turto galima daryti tik šiame įstatyme numatytus atskaitymus, jeigu jie yra numatyti pensijų fondo taisyklėse. Valiutos keitimo sąnaudos, atsiradusios dėl pareigos valiutų sąnaudas buhalterinėje apskaitoje pripažinti pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 5 straipsnį, taip pat dengiamos iš pensijų turto. Visos kitos pensijų fondo taisyklėse nenumatytos arba nustatytus dydžius viršijančios išlaidos turi būti dengiamos iš pensijų kaupimo bendrovės turto.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti atskaitymai iš pensijų turto pagal kiekvieną pensijų kaupimo sutartį su pensijų kaupimo bendrove per metus gali sudaryti ne daugiau kaip:

1) nuo 2019 m. sausio 1 d. – 0,8 procento pensijų fondo grynąjų aktyvų vidutinės metinės vertės;

2) nuo 2020 m. sausio 1 d. – 0,65 procento pensijų fondo grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės;

3) nuo 2021 m. sausio 1 d. – 0,5 procento pensijų fondo grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės;

4) 0,4 procento pensijų fondo grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės, kai pensijų kaupimo bendrovės valdomo bendro pensijų fondų turto vidutinė metinė vertė yra 2 500 000 000 eurų arba daugiau;

5) turto išsaugojimo pensijų fonde – 0,2 procento pensijų fondo grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės.

4. *Neteko galios 2020-07-01.*

5. Iš pensijų fondo dalyvių turto atskaitomos netiesioginės išlaidos, kurių baigtinis sąrašas turi būti numatytas pensijų fondo taisyklėse, negali viršyti 0,2 procento pensijų fondo grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės, turto išsaugojimo pensijų fonde – 0,1 procento pensijų fondo grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės.

5 6. Dalyvio perėjimo į kitos ar tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas sudaro tik pensijų kaupimo bendrovės patiriamos pensijų sąskaitos uždarymo ir lėšų pervedimo išlaidos. Šios išlaidos negali viršyti 0,05 procento dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų. Pensijų kaupimo sutarties sudarymo su šiuo dalyviu išlaidos ir kitos pensijų kaupimo bendrovės rinkodaros išlaidos neįtraukiamos į perėjimo į kitos ar tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas.“

7 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Pensijų išmokos

1. Pensijų išmokų rūšys, mokėtinos dalyviams atsižvelgiant į jų vardą pensijų fonde sukaupą pensijų turtą, yra šios:

- 1) pensijų anuitetas;
- 2) vienkartinė pensijų išmoka;
- 3) periodinės pensijų išmokos.

2. Pensijų anuitetų rūšys yra šios:

1) ~~atidėtasis pensijų anuitetas. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui, sukaupusiam 85 metų amžių, pradeda mokėti ir iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Atidėtasis pensijų anuitetas nepaveldimas;~~

2) ~~standartinis pensijų anuitetas. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Pensijų anuitetų mokėtojas gali siūlyti standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu. Standartinis pensijų anuitetas nepaveldimas, išskyrus atvejus, kai standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pasirinkęs pensijų anuiteto gavėjas miršta nesibaigus sprendime dėl standartinio pensijų anuiteto mokėjimo numatytam garantuojamam mokėjimo laikotarpiui. Už standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl mirties neišmokėtų pensijų anuitetų už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį sumą priklausanči vienkartinė pensijų anuiteto išmoka paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Vienkartinė išmoka apskaičiuojama pensijų anuitetų mokėtojo nustatyta tvarka.~~

1) pensijų anuitetas;

2) pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu.

3. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Pensijų anuitetas nepaveldimas, išskyrus atvejus, kai pensijų anuitetą su garantuojamu

mokėjimo laikotarpiu pasirinkęs pensijų anuiteto gavėjas miršta nesibaigus sprendime dėl pensijų anuiteto mokėjimo numatytam garantuojamam mokėjimo laikotarpiui. Už pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl mirties neišmokėtų pensijų anuitetų už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį sumą priklausanči vienkartinė pensijų anuiteto išmoka paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Vienkartinė išmoka apskaičiuojama pensijų anuitetų mokėtojo nustatyta tvarka.

3. 4. Dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas kuriam, atsižvelgiant į jo vardu pensijų fonde sukaupą pensijų turtą, apskaičiuotas pensijų anuitetas yra mažesnis kaip arba lygus 5000 eurų 10 procentų dalyviui apskaičiuotos socialinio draudimo pensijos arba šalpos pensijos dydžio, taip pat šio straipsnio 6 dalyje nustatytu atveju, šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka mokama pensijų fonde sukaupto turto dydžio vienkartinė pensijų išmoka. Dalyvis teisę į vienkartinę išmoką įgyja ir šio straipsnio 6 dalyje nustatytu atveju.

4. Dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra didesnis kaip 5 000 eurų, bet mažesnis kaip 10 000 eurų, šio įstatymo 32 straipsnyje nustatyta tvarka mokamos periodinės pensijų išmokos.

5. Dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas kuriam, atsižvelgiant į jo vardu pensijų fonde sukaupą pensijų turtą, apskaičiuotas pensijų anuitetas yra lygus arba didesnis kaip 10 000 eurų 10 procentų dalyviui apskaičiuotos socialinio draudimo pensijos arba šalpos pensijos dydžio, pensijų fonde sukauptas pensijų turtas išmokamas tik jam įsigijus pensijų anuitetą iš pensijų anuitetų mokėtojo. Standartinis pensijų anuitetas įsigijamas už visą dalyvio vardu pensijų fonde sukaupą pensijų turtą, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nurodytą atvejį. Atidėtas pensijų anuitetas įsigijamas už dalį dalyvio vardu pensijų fonde sukaupų lėšų, jų dydį nustato pensijų anuitetų mokėtojas. Likusi pensijų turto dalis išmokama periodinėmis pensijų išmokomis šio įstatymo 32 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Dalyvis, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas kuriam, atsižvelgiant į jo vardu pensijų fonde sukaupą pensijų turtą, apskaičiuotas pensijų anuitetas yra didesnis kaip 60 000 eurų 25 procentai dalyviui apskaičiuotos socialinio draudimo pensijos arba šalpos pensijos dydžio, turi teisę iš pensijų kaupimo bendrovės vienkartinę pensijų išmoka gauti sukaupą pensijų turto dalį, kurią sudaro pensijų anuiteto dalies, viršijančios 60 000 eurų 25 procentus socialinio draudimo arba šalpos pensijos dydžio, suminis dydis, gauti iš pensijų kaupimo bendrovės vienkartinę pensijų išmoka.

7. Asmuo, įgijęs teisę į vienkartinę pensijų išmoką ar periodines pensijų išmokas pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis, gali vietoj vienkartinės pensijų išmokos ar periodinių pensijų išmokų šio įstatymo nustatyta tvarka įsigyti pensijų anuitetą.

8. Šio straipsnio 3-6 dalyse nurodyti dydžiai, nuo kurių priklauso asmeniui mokėtinos pensijų išmokos rūšis, kas 3 metus indeksuojami vidutinės metinės infliacijos, apskaičiuotos pagal Lietuvos statistikos departamento skelbiamą suderintą vartotojų kainų indeksą, suminių 3 paskutinių kalendorinių metų rodiklį. Euro tikslumu suapvalintus naujus dydžius, pradedant 2023 metais taikomais dydžiais, ne vėliau kaip iki metų, einančių prieš taikymo metus, lapkričio 30 dienos savo interneto svetainėse paskelbia Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir pensijų anuitetų mokėtojas.

9 8. Pensijų anuitetų mokėtojas yra VSDF valdyba. Vienkartinės ir periodinės išmokas jų gavėjams moka pensijų kaupimo bendrovės.“

8 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Dalyvis, įgijęs teisę gauti pensijų išmoką, pensijų kaupimo bendrovei pateikia rašytinį prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Pensijų kaupimo bendrovė dalyviui informaciją apie jo vardu sukaupą pensijų turtą ir mokėtinos pensijų išmokos rūšį pateikia

remdamasi paskutine paskelbta pensijų fondo vieneto verte. Dalyviui mokėtina pensijų išmokų rūšis nustatoma vadovaujantis šio įstatymo 29 straipsnio 3 4 –7 dalimis. Dalyviui pasirinkus mokėtinos pensijų išmokos rūšį (įsigyjančiam pensijų anuitetą – pensijų anuiteto rūšį) ir nurodžius ją prašyme dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, dalyviui mokėtinos pensijų išmokos rūšis nebegali būti keičiama, išskyrus atvejį, kai dalyvis vienašališkai atsisako pensijų išmokos sutarties.“

9 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pensijų kaupimo bendrovės dalyviui per mėnesį mokėtinos periodinės išmokos, **paskirtos iki 2024 m. liepos 1 d.**, dydis yra nustatomas priežiūros institucijos nustatyta tvarka.“

10 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. ~~Standartinis~~ Pensijų anuitetas pradedamas mokėti nuo sprendime dėl pensijų anuiteto mokėjimo nurodytos dienos, kurią gautas dalyvio prašymas dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo.“

11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 4 straipsnį, įsigalioja 2024 m. liepos 1 d.
2. Šio įstatymo 3 straipsnis galioja iki 2026 m. gruodžio 31 d.
3. Šio įstatymo 4 straipsnis įsigalioja 2027 m. sausio 1 d.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2024 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia

Seimo narė

Laima Nagienė